

sanctum tamque tremendum perficere sacrificium. Quocirca omnes sanctissimo sacerdotio initiatos etiam atque etiam monete, urgete, ut serio meditantes ministerium quod acceperunt a Domino, illud impleant, et continenter memores dignitatis ac coelestis potestatis, qua praediti sunt, virtutum omnium splendore ac salutaris doctrinae laude refulgeant, summaque animi contentione in divinum cultum divinasque res et animarum salutem incumbant, ac seipsos hostiam vivam et sanctam Domino exhibentes, et mortificationem Iesu in suo corpore semper circumferentes, puris manibus et mundo corde placationis Hostiam rite offerant Deo pro sua ac totius mundi salute.

10. Denique nihil Nobis gratius, venerabiles Fratres, quam hac etiam uti occasione, ut iterum testemur et confirmemus praecipuam, qua vos omnes in Domino prosequimur, benevolentiam; ac simul vobis addamus animos, ut maiore usque alacritate pergatis omnes gravissimi pastoralis vestri muneris partes strenue ac sedulo obire et intentissimo studio dilectarum ovium salutem incolumitatique consulere.

11. Pro certo habete, Nos paratissimos esse ad ea omnia libentissime agenda, quae ad maiorem vestram ac dioecesium vestrarum utilitatem procurandam conducere posse noverimus. Interim vero coelestium omnium munerum auspem ac studiosissimae Nostrae in vos voluntatis testem accipite Apostolicam benedictionem, quam intimo cordis affectu vobis ipsis, venerabiles Fratres, cunctisque clericis laicisque fidelibus cuiusque vestrum vigilantiae commissis amantissime impertimur.

Datum Romae apud S. Petrum die 3 Maii anno 1858, Pontificatus Nostri anno duodecimo.

## XXI.

*Card. Antonelli instructio ad omnes Archiepiscopos, Episcopos aliosque locorum Ordinarios, de dispensationibus super impedimento mixtae religionis quoad promiscua coniugia. — 15 Nov. 1858.*

Etsi Sanctissimus Dominus Noster Pius IX Pontifex Maximus gravissimis causis impulsus aliquod immutandum esse censuerit in formula dispensationum, quae ab hac Apostolica Sede conceduntur ad mixta ineunda matrimonia, veluti Amplitudo Tua ex adiecta formula intelliget, tamen idem Summus Pontifex, de Universi Dominici gregis salute, sibi divinitus commissa, vel maxime sollicitus, pro Apostolici Ministerii Sui munere non potest non summo inculcare omnibus Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis, ut sanctissima Catholicae Ecclesiae de hisce Coniugiis documenta integra et inviolata religiosissime serventur. Omnes enim norunt, quid ipsa Catholica Ecclesia de huiusmodi Catholicos inter et A catholicos nuptiis constanter senserit, cum illas semper improbaverit, ac tamquam illicitas, planeque perniciosas habuerit, tum ob flagitiosam in Divinis communionem, tum ob impendens catholico coniugi perversionis periculum, tum ob pravam sobolis institutionem. Atque huc omnino pertinent antiquissimi Canones ipsa mixta connubia severe interdicentes, ac recentiores Summorum Pontificum Sanctiones, de quibus Immortalis Memoriae Benedictus XIV loquitur in suis Encyclicis Litteris ad Poloniae Regni Episcopos, atque in celeberrimo opere, quod de Synodo Dioecessana inscribitur.



Hinc porro evenit, ut haec Apostolica Sedes, ad quam unice spectat potestas dispensandi super huiusmodi mixtae Religionis impedimento, si de Canonum severitate aliquid remittens, mixta haec Coniugia quandoque permiserit, id gravibus dumtaxat de causis aegre admodum fecit, et nonnisi sub expressa semper conditione de praemittendis necessariis, opportunisque cautionibus, ut scilicet non solum catholicus coniux ab acatholico perverti non posset, quin imo catholicus ipse coniux teneri se sciat ad acatholicum pro viribus ab errore retrahendum: verum etiam, ut universa utriusque sexus proles ex mixtis hisce matrimoniis procreanda in Sanctitate Catholicae Religionis educari omnino deberet. Quae quidem cautiones remitti seu dispensari nunquam possunt, cum in ipsa naturali ac divina lege fundentur, quam Ecclesia et haec Sancta Sedes sartam tectamque tueri omni studio contendit, et contra quam sine ullo dubio gravissime peccant, qui promiscuis hisce nuptiis temere contrahendis se, ac prolem exinde suscipiendam perversionis periculo committunt. Insuper in tribuendis huiusmodi dispensationibus praeter enunciatas cautiones, quae praemitti semper debent, et super quibus dispensari nullo modo unquam potest, adiectae quoque fuere conditiones, ut haec mixta Coniugia extra Ecclesiam, et absque Parochi benedictione ulloque alio ecclesiastico ritu celebrari debeant. Quae quidem conditiones eo potissimum spectant, ut in Catholicorum animis nunquam obliteretur memoria tum Canonum, qui istiusmodi mixta Matrimonia detestantur, tum constantissimi illius studii, quo Sancta Mater Ecclesia nunquam destitit filios suos avertere, ac detertere ab iisdem mixtis coniugiis in eorum, et futurae prolis perniciem contrahendis.

Iam vero, quod attinet ad praedictas condiciones, de his nempe mixtis nuptiis extra Ecclesiam, et sine Parochi benedictione alioque sacro ritu celebrandis, cum conditiones ipsae in plurimis similium dispensationum Rescriptis clare aperteque fuerint enunciatae, in aliis vero permultis Rescriptis haud explicite expressae, quamvis iisdem Rescriptis implicite continerentur, idcirco Sanctissimus Dominus Noster pro summa ac singulari sua prudentia hanc formularum varietatem de medio tollendam existimavit, ac iussit in posterum, unam eandemque formulam esse adhibendam ab omnibus Congregationibus, per quas haec Apostolica Sedes dispensationes super hoc mixtae religionis impedimento concedere solet. Itaque, rebus omnibus maturo examine perpensis, temporumque ratione habita, et iis consideratis, quae a pluribus Episcopis exposita fuere, atque in consilium adhibitis nonnullis S. R. E. Cardinalibus, idem Sanctissimus Dominus Noster constituit, in harum dispensationum concessionem utendam esse formulam illius Rescripti, quo etiamsi conditiones praedictae de mixtis hisce coniugiis extra Ecclesiam, et absque Parochi benedictione, alioque ecclesiastico ritu celebrandis haud aperte declarantur, tamen implicite continentur. Ac Sanctitas Sua omnes Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Locorum Ordinarios vehementer in Domino monet, hortatur, et excitat, eisque mandat, ut cum Ipsi in posterum huius Rescripti formula ab hac Sancta Sede obtinuerint facultatem dispensandi super impedimento mixtae religionis, in eadem facultate exsequenda nunquam desistant omni cura studioque advigilare, ut sedulo quoque impleantur conditiones de mixtis hisce Matrimoniis extra Ecclesiam, et absque Parochi benedictione, alioque ecclesia-



stico ritu celebrandis. Quod si in aliquibus Locis Sacrorum Antistites cognoverint easdem conditiones impleri haud posse, quin graviora exinde oriantur damna ac mala, in hoc casu tantum Sanctitas Sua ad huiusmodi maiora damna ac mala vitanda, prudenti eorumdem Sacrorum Antistitum arbitrio committit, ut ipsi, salvis, firmisque semper, ac perdiligenter servatis cautionibus de perversionis periculo amovendo a Coniuge Catholico, de conversione Aetholici Coniugis ab ipso Coniuge Catholico pro viribus procuranda, deque universa utriusque sexus prole in Sanctitate Catholicae Religionis omnino educanda, iudicent quando commemoratae conditiones de contrahendis mixtis hisce nuptiis extra Ecclesiam et absque Parochi benedictione impleri minime possint, et quando in promiscuis hisce coniugiis ineundis tolerari queat mos adhibendi ritum pro Matrimonii contrahendis in Dioecesano Rituali legitime praescriptum, exclusa tamen semper Missae celebratione, ac diligentissime perpensis omnibus rerum, locorum, ac personarum adiunctis, atque onerata ipsorum Antistitum conscientia super omnium circumstantiarum veritate et gravitate. Summopere autem exoptat Sanctitas Sua ut iidem Sacrorum Antistites huiusmodi indulgentiam seu potius tolerantiam eorum arbitrio et conscientiae omnino commissam, maiori, quo fieri potest, silentio, ac secreto servent. Cum vero contingere possit, ut iidem Antistites nondum fuerint exequuti illa similium dispensationum Rescripta, quae ipsis ante hanc Instructionem concessa fuere, idcirco ad omnes dubitationes amovendas Sanctitas Sua declarandum esse iussit, eosdem Antistites hanc Instructionem sequi debere in commemoratis exsequendis Rescriptis.

Nihil vero dubitat Sanctissimus Dominus Noster,

quin omnes Sacrorum Antistites ob spectatam eorum religionem, pietatem, et pastoralis muneris officium, pergant flagrantiori usque zelo Catholicos sibi creditos a mixtis hisce coniugiis avertere, eosque accurate edocere Catholicae Ecclesiae doctrinam, legesque ad eadem Coniugia pertinentes; atque eidem Sanctissimo Domino Nostro persuasissimum est, ipsos Sacrorum Antistites prae oculis semper habituros Litteras et Instructiones, quae a suis felicis recollectionis Praecessoribus, ac praesertim a Pio VI<sup>o</sup>, Pio VII<sup>o</sup>, Pio VIII<sup>o</sup> et Gregorio XVI<sup>o</sup> de hoc gravissimo sane argumento, maximeque momenti negotio, ad plures Catholici Orbis Episcopos scriptae fuerunt.

Haec Amplitudini Tuae erant significanda iussu ipsius Sanctissimi Domini Nostri Pii Papae IX, cui nihil potius, nihil antiquius est, quam ut Catholicae Ecclesiae doctrina ac disciplina ubique illibata custodiatur, ac servetur.

Datum Romae die 15 Novembris 1858. — I. Card. Antonelli.

<sup>1</sup> *Epist. ad Archiep. Mechliniensem, Episcoposque Belgii — Exequendo nunc — die 13 Iulii 1782.*

<sup>2</sup> *Epist. ad Archiep. Moguntinum — Elsi Fraternalitatis Tuae — die 8 Octobris 1803.*

<sup>3</sup> *Epist. ad Archiep. Coloniensem, et Episcopos Treviren., Monasterien., et Paderbonen. — Litteris altero abhinc anno — die 23 Martii 1830. Instructio ad eosdem Archiep. et Episcop. die 27 Martii 1830.*

<sup>4</sup> *Epist. ad Archiep. et Episcop. Bavariae — Summo iugiter studio — die 27 Maii 1832. Instructio ad eosdem die 12 Septembris 1834.*

*Epist. ad Archiep. et Episcop. Hungariae — Quas vero — die 30 Aprilis 1841. Instructio die 30 Aprilis 1841. Instructio ad Archiep. et Episcop. Austriae Ditionis in foederatis Germaniae partibus die 22 Maii 1841.*



## XXII.

*Litterae Card. Antonelli, ad Episcopos Americae meridionalis super scutatum detrahendum ex eleemosynis pro dispensationibus, et Americano Urbis Seminario attribuendum. — 15 April. 1862.*

Optimum sane fuit SS<sup>m</sup>i Domini Nostri consilium erigendi in hac Alma Urbe Seminarium, quo praestantioris ingenii iuvenes Americae Meridionalis, Centralis et Mexicanae Reipublicae recipiantur, et humanioribus litteris, nec non philosophicis sacrisque disciplinis instituantur. Tu ipse, Ill<sup>m</sup>e ac R<sup>m</sup>e Praesul, probe intelligis quantae utilitati futurum sit Ecclesiae et religioni in istis regionibus huiusmodi institutum, et merito spe teneris habendi in tempore presbyteros, qui et docendi munus in Tuae dioeceseos seminariis laudabiliter obeant, et ecclesiastica iudicia exerceant, et in eiusdem Dioecesis procuratore adiutricem operam Tibi praestent. Nosti autem quemadmodum Sanctitas Sua, licet maxima aerarii difficultate laborans, haud exigua pecuniae vim ad eiusdem Seminarii erectionem, alumnisque necessaria suppeditanda contulerit: et magno quoque eiusdem Seminarii incremento auxilio fuerit Ioseph Eyzaguirre, Antistes Domesticus Sanctitatis Suae, qui ad ipsum iuvandum curis ac laboribus, propriaeque fortunae non pepercit. Verum cum necesse sit providere in posterum stabili aliqua ratione sumptibus, qui crescente alumnorum numero, augentur, quumque aequum sit conferri in hunc finem aliquam pecuniae summam ab omnibus dioeceseos, quae ex dicti Seminarii insti-

tutione utilitatem percipient, SS<sup>m</sup>us Dominus statuere dignatus est id effici debere hoc modo. In qualibet dispensatione, quae in Archidioeceseos, Dioeceseos, et Vicariatus Apostolicis regionum Americae Meridionalis, Centralis, et reipublicae Mexicanae concedetur vi omnium facultatum Apostolicarum, sive quae solitae appellantur, sive quaecumque aliae ipsae sint, scutatum unum (peso fuerte) iuxta monetam cuiusque regionis accipietur ex eleemosynis, quae imponi solent fidelibus quibuscum dispensatur, et commemorato Seminario assignabitur favore alumnorum praedictorum regionum in eodem Seminario commemorantium. Pecunia autem hac ratione collecta in peculiari arca asservabitur, custode Ordinario Dioeceseo, qui bis in anno, idest exeunte mense Iunii et Decembris, quidquid pecuniae collegerit Seminarii Procuratori in unaquaque Dioecesi vel Provincia ecclesiastica per Praelatum a SS<sup>m</sup>o D<sup>no</sup> Seminario praepositum deputando, Romam mittendum tradet, ac eodem tempore sive per Nuntium, aut Delegatum Apostolicum, sive eo non existente, per aliam personam ad id expresse destinatum, rationem reddet Sanctitati Suae pecuniae collectae ac iam traditae praedicto Procuratori; mittens quoque duplex exemplar syngraphae, quam ei de accepta pecunia idem procurator exhibuit. Omnibus autem summis hac ratione collectis dissolvetur aes alienum quo Seminarium in praesenti gravatur, et sumptibus uniuscuiusque anni satisfiet. Aere autem alieno dissoluto, et dictis sumptibus peractis, residua pecunia, siqua fuerit, per praedii emptionem, aut census, aut alia tuta et convenienti ratione fructifera reddetur, eiusque reditu Seminarii proprio impensis eiusdem Seminarii occurretur. Quod si proventus, qui ex fundo praedicta ratione effor-



mando obvenient, tales fuerint, ut deductis omnibus expensis quae totius anni decursu sunt necessariae, aliqua pecuniae summa supererit, haec impendetur admittendis et alendis gratuito in eodem Seminario iis Americae Meridionalis, Centralis, et Reipublicae Mexicanae adolescentibus, qui pauperes sint, et illis ornentur dotibus quas praerquiri debere iudicabitur.

Haec Tibi, Ill<sup>m</sup>e ac R<sup>m</sup>e Domine, significanda per me erant, atque interim obsequentis animi sensus Tibi ipsi ultro volensque profiteor.

Romae e Secretaria Status die 15 Aprilis anni 1862.  
— Addictissimus Famulus — Iacobus Card. Antonelli.

## XXIII.

*S. Congregationis Concilii responsa nonnullis dubiis propositis ab Episcopo Aturensi. — 14 Aug. 1863.*

## DUBIA

1<sup>m</sup> An presbyter titularis cuiusdam beneficij non amplius pendeat ab Episcopo, utpote titularis, ex eo quod professio fidei Pii IV quam legit, die institutionis, promissionem obedientiae Summo Pontifici tantum includat, nulla facta mentione obedientiae Episcopo?

2<sup>m</sup> Nemo negat quod iurisdictioni parochi sit ordinaria. At quando Brevia S. Poenitentiariae simpliciter ferunt ut recurrat orator ad proprium Ordinarium, an intelligenda sunt haec verba de parochio recipiente responsum vel Episcopo dioecesis?

3<sup>m</sup> An potestates ab Episcopo concessae vicariis et capellanis quoad sacramentorum administrationem sint

nulla aut saltem dubia, nisi veniant a parochio aut eas ratas habeat?

4<sup>m</sup> An possit Episcopo cogere parochum ad assumendum sibi unum aut plures vicarios, prout id necessarium iudicaverit?

5<sup>m</sup> An nominatio vicariorum, a fortiori capellano- rum, prout res nunc se habent in Gallia et eorum stipendia componuntur, exclusive pertineat ad parochum?

6<sup>m</sup> An invalidum sit matrimonium contractum coram presbytero ab Episcopo specialiter deputato, ob congruentem causam, v. g. quia ille presbyter est amicus aut propinquus alterutrius sponsorum, morose re- nuente parochio?

7<sup>m</sup> An liceat Episcopo conferre sacramentum Con- firmationis in capella publica, nulla ratione habita pa- rochi petentis quo iure id faciat?

8<sup>m</sup> An parochio liceat inquietare capellanos, imo et mulieres in communitate religiosa viventes, ex eo quod illi impleant et hae recipiant ministerium ab Episcopo demandatum sine approbatione et contra voluntatem parochi?

9<sup>m</sup> An audienda sit ab Episcopo conquestio parochi de promiscuitate in petitione et administratione sacra- mentorum, quia confessiones audiuntur et sacra com- munitio datur in capellis publicis, servata tamen com- munionem paschali quae fit a parochianis in ecclesia parochiali?

10<sup>m</sup> An in dictis capellis celebrare liceat unam aut alteram missam, sive lectam, sive cantatam de consensu Episcopi, diebus dominicis et festivis? — Porro Episcopus licentiam concedit ut servetur regula cuiusque communitatis, et ne tardius ieiuni remaneant infirmi,



senes, adolescentes, mulieres religiosae ad sacram synaxim accedentes.

11<sup>m</sup> An pro his missis — n. 10 — convocationem facere liceat, pulsatione campanae, invito parochio et approbante Episcopo?

12<sup>m</sup> An cogendi sint ab Episcopo parochiani ut peccata confiteantur parochio vel eius vicariis nullamque audiant missam, nullam faciant communionem, nisi in ecclesia parochiali?

13<sup>m</sup> An dies natalis Domini, expositio 40 horarum, hebdomada sancta, sint tam stricte de iuribus parochialibus, ut nihil valeat Episcopus statuere circa ea in favorem communitatum?

14<sup>m</sup> An ius habeat parochus curare de brevitatem aut de solemnitate officiorum quae fiunt ex ordinatione Episcopi in capellis publicis?

15<sup>m</sup> An diminutio, si qua fiat, laboris etiam oblationum de qua queritur parochus ratione frequentationis capellarum publicarum, necessitatem imponat Episcopo eas interdicendi parochianis?

16<sup>m</sup> An Episcopus cogere possit parochum, quando id facile posse fieri videt, ut recipiat in presbyterio et nutriat, ac quo pretio soluto, vicarios suos, ne obligentur hi pensionem suam sumere in domibus et familiis ubi sunt puellae, domesticae iuniores, mulieres et alia varia pericula?

17<sup>m</sup> An liceat Episcopo restituere in capella publica missam suppressam a parochio, quam fideles ab Episcopo repetunt, utpote valde utilem pro adimplerone praecepti, quando urget, audiendi missam?

18<sup>m</sup> An unitas et adunatio moralis parochiae in eo consistat ut omnes fideles adeant nullam praeter parochialem Ecclesiam, pro recipiendis sacramentis et

adimplendis actibus pietatis qui non sunt de iuribus mere parochialibus?

19<sup>m</sup> Baptismata sine dubio pertinent ad parochum; et revera omnes parochianorum infantes baptizantur a parochio in ecclesia parochiali. Quo concesso et non obstante; an expediat abrogare usum iam diu usurpatum, quo infantes expositi baptizantur in xenodochiis? Is autem mos ab omnibus Episcopis approbatur.

20<sup>m</sup> An in communitatibus mulierum religiosarum possit Episcopus permittere capellano ministrare viaticum et extremam unctionem personis internis quae eum habent in vita confessorem, et cupiunt eum habere salvatorem in articulo mortis? Is mos ubique in Gallia viget.

21<sup>m</sup> An diversi parochi ius habeant reclamare suos quisque parochianos, qui decedunt in hospitali ubi est capellanus, licentiam habens ab Episcopo tumulandi ibi defunctos? — Ea licentia generaliter ab Episcopis conceditur ad bonum regimen hospitalium, ut patet, nullo, nisi uno; parochio reclamante, et approbantibus administratoribus hospitalium, qui aliud fieri probabiliter non sinerent.

22<sup>m</sup> An funeralia exequiarum, quae fiunt a capellano, pertineant ad parochum loci ubi situm est hospitali, sive defuncti sint sui parochiani, sive aliorum?

23<sup>m</sup> An ius habeat parochus exigendi taxam exequiarum quibus functus est capellanus hospitalis, quasi peractae fuerint ab ipso in ecclesia parochiali?

24<sup>m</sup> An oblationes et elemosynae quae de more antiquo fiunt in capellis communitatum debeantur parochio? Et quatenus negative,

25<sup>m</sup> An parochus habeat ius sese ingerendi in administratione harum pecuniae collectarum?



*Die 14 Augusti an. 1863.*

Sacra Congregatio, inhaerens resolutionibus alias in similibus editis, perpensisque peculiaribus rerum adiunctis, propositis quaestionibus taliter respondendum censet:

Ad I. Quemlibet presbyterum, etiamsi titularem, seu possessorem beneficium cum cura animarum, pendere a proprio Episcopo, tamquam sibi subditum, idque virtute hierarchiae ecclesasticae divina ordinatione institutae iuxta cap. IV et cann. VI et VII sess. 23 Conc. Trid., et formalis promissionis obedientiae ac reverentiae in actu s. ordinationis editae.

Ad II. Intelligi de Episcopo dioecesis, vel eius vicario generali, numquam vero de parochio.

Ad III. Negative in omnibus.

Ad IV. Affirmative, ad tramitem tamen cap. IV, sess. 21 de reformat. Conc. Trid.

Ad V. De iure spectare ad parochum cum approbatione Episcopi: attentis vero peculiaribus circumstantiis, servandum esse usum in ceteris Galliarum dioecesibus obtinentem, usque dum aliter fuerit a S. Sede declaratum.

Ad VI. Esse validum: ceterum curandum ne ob leves quaslibet causas huiusmodi deputationes fiant; salvis semper favore parochi emolumentis, si quae matrimonii occasione dari soleant.

Ad VII. Affirmative.

Ad VIII. Negative.

Ad IX. Negative.

Ad X. Affirmative.

Ad XI. Affirmative.

Ad XII. Negative.

Ad XIII. Negative.

Ad XIV. Negative.

Ad XV. Negative.

Ad XVI. De iure hortari tantum posse.

Ad XVII. Affirmative.

Ad XVIII. Prout iacet, negative.

Ad XIX. Negative, dummodo adsint in xenodochiis capellani specialiter ad id deputati.

Ad XX. De iure non posse, nisi prius legitime declarata exemptione communitatis a iurisdictione parochi. Attentis vero peculiaribus circumstantiis, servandum esse usum in aliis Galliarum dioecesibus obtinentem, usque dum aliter fuerit a S. Sede statutum.

Ad XXI. Negative, quatenus hospitalis exemptus fuerit legitime declaratus a iurisdictione parochiali.

Ad XXII. Spectare ad proprium cuiusque defuncti parochum, nisi constet de exemptione, ut supra, hospitalis.

Ad XXIII. Affirmative, nisi constet, ut supra, de exemptione hospitalis.

Ad XXIV. Negative.

Ad XXV. Negative.

*Die 17 Augusti 1863.*

SSm̄us supra relatas resolutiones S. C. benigne adprobare ac confirmare dignatus est.



## XXIV.

*Pii IX Litt. « Quum non sine » ad Archiepiscopum Friburgensem in Brisgovia, circa Ecclesiae iura in institutione et educatione inventutis; et de damnis et periculis scholarum ab Ecclesiae vigilantia seiunctarum. — 14 Iulii 1864.*

Quum non sine maxima animi Nostri aegritudine ex pluribus nunciis accepimus, in magno isto Badensi Ducatu de novo popularium scholarum regimine parari ordinationes, quae variis modis christianam iuventutis institutionem et educationem in magnum adducunt discrimen, propterea quod illas a salutari catholicae Ecclesiae magisterio ac vigilantia quotidie magis amoveant, nihil dubitavimus, quin Tu, Venerabilis Frater, pro eximio Tuo in animarum salute curanda studio, ac pro perspecta Tua in Ecclesiae libertate, eiusque iuribus tuendis constantia, fortiter iis omnibus obstiteres, quae vel minimum animarum saluti damnum afferre, vel quovis modo episcopalis Tui ministerii liberam auctoritatem coarctare possent. Quod autem pro certo habebamus, id luculenter confirmarunt Tuae Litterae super hoc tanti momenti negotio ad Nos datae, et commentarius eisdem adiectus. Ac vehementer laetamur, cum videamus, Te, Venerabilis Frater, licet aetate gravem, pro Ecclesia strenue pugnare eadem illa fortitudine, qua in episcopalis Tui ministerii decursu summopere praestitisti, ac Nostras, et huius Sanctae Sedis laudes merito, optimoque iure Tibi comparasti. Equidem inter maximas, quibus affligimur,

acerbitates, summa utimur consolatione, noscentes quomodo dives in misericordia Deus Sacrorum Antistites eo maiore divinae suae gratiae auxilio roboraret ad Christi Iesu gregem tuendum, quo graviora in ipsum gregem luctuosissimis hisce temporibus damna inimicorum hominum opera irruunt et invadunt.

Nemo certe ignorare potest tristissimam ac deplorandam conditionem, in quam hodierna societas magis in dies prolabitur, derivare ex tot funestissimis machinationibus, quae adhibentur, ut a publicis Institutionibus, ac domesticis familiis quotidie magis sanctissima Christi fides, religio, eiusque salutaris doctrina amoveatur, et saluberrima eius vis coangustetur, ac praepediatur. Quae perniciosissimae machinationes ex tot pravis doctrinis necessario originem habent, quas hac miserrima nostra aetate cum maximo christianae civilisque reipublicae damno undique maiorem in modum invalescere, et caput altius extollere vehementer dolemus. Et sane, cum veritates a Deo revelatae impudenter denegentur, vel humanae rationis examini subiiciantur, event, ut illa naturalium rerum plane tollatur subiectio, quae supernaturali ordini omnino debetur, utque homines ab aeterno suo fine arceantur, eorumque cogitationes actionesque ad materialium, fugaciumque huius mundi rerum limites redigantur. Et quoniam Ecclesia, quae columna et firmamentum veritatis a Divino suo Auctore fuit constituta, ut omnes homines divinam edoceat fidem, eiusque depositum sibi traditum integrum inviolatumque custodiat, ac homines, eorumque consortia et actiones ad morum honestatem, vitaeque integritatem iuxta revelatae doctrinae normam dirigat et fingat, idcirco pravavarum doctrinarum fautores et propagatores omnia conantur,



ut ecclesiasticam potestatem sua erga humanam societatem auctoritate spolient. Quamobrem nihil intentatum, nihilque inexpertum relinquunt, ut omnem Ecclesiae potestatem, eiusque salutarem vim, quam ipsa Ecclesia ex divina sua institutione semper exercuit, et in humanae societatis Instituta exercere debet, vel magis in dies coarctent, vel ab eisdem Institutis arceant et ipsa Instituta pleno civilis politicaeque auctoritatis arbitrio subiiciant ad imperantium placita, et ad volubiliū aetatis opinionum rationem.

Nihil vero mirum si huiusmodi funestissimi sane conatus in publicam iuventutis institutionem educationemque in primis comparentur, nihilque dubitandum, quin humana societas gravissimis repleatur et vexetur damnis, ubi a publica et privata iuventutis institutione, qua rei cum sacrae, tum publicae felicitas tantopere continetur, fuerit moderatrix Ecclesiae auctoritas, eiusque salutifera vis amota. Hoc enim modo humana societas vero illo christiano spiritu sensim privatur, qui unus potest et publici ordinis tranquillitatisque fundamenta stabiliter servare, ac verum utilemque civilitatis progressum efficere ac moderari, et ea omnia hominibus praebere subsidia, quae ad ultimum suum post mortalis huiusce vitae stationem finem assequendum, scilicet ad aeternam salutem obtinendam sunt necessaria. Et sane institutio, quae non solum rerum dumtaxat naturalium scientiam, ac terrenae socialis vitae fines spectat, verum etiam a veritatibus a Deo revelatis decedit, in erroris, mendacique spiritum prolabatur oportet, et educatio, quae sine christianae doctrinae morumque disciplinae auxilio teneras adolescentium mentes, eorumque cerea in vitium flecti corda informat, non potest non parere progeniem, quae

pravis cupiditatibus propriisque rationibus tantum permota et impulsa, maximas tum privatis familiis, tum reipublicae affert calamitates.

At vero cum huiusmodi perniciosissima docendi ratio seiuncta a catholica fide et ab Ecclesiae potestate maximo sit hominibus et societati damno, dum agitur de litteris severioribusque disciplinis tradendis ac de educatione curanda in scholis publicisque Institutis, quae honestioribus societatis classibus sunt destinata, ecquis non videt, multo graviora mala et damna ex hac methodo derivare, si eadem in populares inducatur scholas? Etenim in hisce potissimum scholis omnes cuiusque e populo classis pueri vel a teneris annis sanctissimae nostrae Religionis mysteriis, ac praeceptionibus sedulo sunt erudiendi, et ad pietatem, morumque honestatem, et ad religionem, civilemque vivendi rationem accurate formandi. Atque in eisdem scholis religiosa praesertim doctrina ita primum in institutione et educatione locum habere ac dominari debet, ut aliarum cognitiones, quibus iuventus ibi imbuitur, veluti adventiciae appareant. Quapropter iuventus maximis exponitur periculis, nisi eius in memoratis scholis institutio aetissimo cum religiosa doctrina vinculo consocietur. Cum igitur populares scholae ad populum religiose formandum, eiusque pietatem et christianam morum disciplinam fovendam sint praesertim statutae, idcirco omnem Ecclesiae curam, sollicitudinem, et vigilantiam prae ceteris educationis Institutis sibi merito, atque optimo iure semper vindicarunt. Ac propterea consilia, conatusque arcendi in popularibus scholis Ecclesiae potestatem proficiscuntur: ex animo eidem Ecclesiae summopere adverso, atque ex studio extinguendi in populis divinum sanctissimae



fidei nostrae lumen. Quocirca Ecclesia, quae easdem fundavit scholas, summa cura studioque eas semper est prosequuta, illasque veluti potiorem ecclesiasticae suae auctoritatis ac regiminis partem consideravit, et quaecumque earum ab Ecclesia seiunctio maximum eidem Ecclesiae, ipsisque scholis affert detrimentum. Si autem omnes, qui perperam contendunt, Ecclesiam debere salutarem suam moderatricem vim erga populares scholas deponere, aut intermittere, iidem nihil aliud profecto vellent, quam ut Ecclesia contra divini sui Auctoris mandata ageret, et gravissimo officio curandi omnium hominum salutem, sibi divinitus commisso, deesset. Certe quidem ubi in quibusque locis regionibusque perniciosissimum huiusmodi vel susceperetur, vel ad exitum perduceretur, consilium expellendi a scholis Ecclesiae auctoritatem, et iuventus misere exponeretur damno circa fidem, tunc Ecclesia non solum deberet intentissimo studio omnia conari, nullisque curis unquam parcere, ut eadem iuventus necessariam christianam institutionem et educationem habeat, verum etiam cogeretur omnes fideles monere, cisque declarare, eiusmodi scholas catholicae Ecclesiae adversas haud posse in conscientia frequentari.

Tibi autem, Venerabilis Frater, summopere gratulamur, quod catholicae Ecclesiae doctrinae quoad iuventutis institutionem educationemque firmiter inhaerens, Tuo commentario omnibus opinionibus ordinationibusque sapienter et constanter obstitisti, quae ab isto Magno Badarum Ducatu propositae fuere circa popularium scholarum reformationem, quaeque maximam christianae educationi perniciem afferunt, et veneranda Ecclesiae in tanto negotio iura omnino destruant. Ac persuasissimum Nobis est, Te nihil unquam

inexpertum esse relicturum, ut eiusdem Ecclesiae iura impavide defendas, utque ab adolescentium institutione et educatione diligentissime removeas quicquid fidei firmitatem vel leviter turbare, labefactare, aut religiosam eorumdem conscientiam corrumpere, morumque honestatem contaminare possit, quae unice a fide nostra sanctissima producitur, alitur, et augetur. Summa vero afficimur consolatione, cum istius Tuae Dioecesis Clerus, suae vocationis et officii probe memor, una Tecum suam omnem in Ecclesiae, eiusque catholici populi iuribus tutandis operam impendat. Nec minori gaudio perfundimur, proptereaquod iste fidelis populus, optime sentiens de catholica suae prolis educatione, nihil antiquius habeat, quam ut eadem proles omnino instituat in scholis, quae a catholica dirigantur Ecclesia. Iam vero levantes oculos Nostros ad Dominum Deum Nostrum, ab Ipso humiliter enixeque exposcimus, ut in abundantiam divinae suae gratiae Tibi, Venerabilis Frater, et isti Clero populoque fideli semper propitius adesse velit, quo omnes caelesti ope roborati pro Ecclesiae suae sanctae causa sub Tuo ductu strenue dimicare pergant. Atque superni huius praesidii auspicio, et peculiaris, qua Te in Domino complectimur, benevolentiae pignus, Apostolicam Benedictionem ex intimo corde profectam Tibi ipsi, Venerabilis Frater, cunctisque Clericis laicisque fidelibus Tuae vigilantiae concreditus peramanter impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum die 14 Iulii Anno 1864, Pontificatus Nostri anno decimonono.



## XXV.

*Pii IX Encyclica « Quanta cura » de praecipuis nostri temporis erroribus. — 8 Dec. 1864.*

Quanta cura ac pastorali vigilantia Romani Pontifices Praedecessores Nostri exsequentes demandatum sibi ab ipso Christo Domino in persona Beatissimi Petri Apostolorum Principis officium, munusque pascendi agnos et oves, nunquam intermiserint universum Dominicum gregem sedulo enutrire verbis fidei, ac salutari doctrina imbueri, eumque ab venenatis pasuis arceri, omnibus quidem ac Vobis praesertim compertum exploratumque est, Venerabiles Fratres. Et sane iidem Decessores Nostri augustae catholicae religionis, veritatis ac iustitiae assertores et vindices, de animarum salute maxime solliciti, nihil potius unquam habuere, quam sapientissimis suis Litteris et Constitutionibus retegere et damnare omnes haereses et errores qui Divinae Fidei nostrae, catholicae Ecclesiae doctrinae, morum honestati, ac sempiternae hominum saluti adversi, graves frequenter excitarunt tempestates, et christianam civilemque rempublicam miserandum in modum funestarent. Quocirca iidem Decessores Nostri Apostolica fortitudine continenter obstiterunt nefariis iniquorum hominum molitionibus, qui despumantes tamquam fluctus feri maris confusiones suas, ac libertatem promittentes, cum servi sint corruptionis, fallacibus suis opinionibus et perniciosissimis scriptis, catholicae religionis civilisque societatis fundamenta convellere, omnemque virtutem ac iustitiam de medio tollere, omniumque

animos mentesque depravare, et incautos imperitamque praesertim iuventutem a recta morum disciplina avertere, eamque miserabiliter corrumpere, in erroris laqueos inducere, ac tandem ab Ecclesiae catholicae sinu avellere conati sunt.

Iam vero, uti Vobis, Venerabiles Fratres, apprime notum est, Nos vix dum arcano divinae providentiae consilio, nullis certe Nostris meritis, ad hanc Petri Cathedram evecti fuimus, cum videremus summo animi Nostri dolore horribilem sane procellam tot pravis opinionibus excitatam, et gravissima ac nunquam satis lugenda damna, quae in christianum populum ex tot erroribus redundant, pro Apostolici Nostri Ministerii officio, illustria Praedecessorum Nostrorum vestigia sectantes, Nostram extulimus vocem, ac pluribus in vulgus editis Encyclicis Epistolis et Allocutionibus in Consistorio habitis, aliisque Apostolicis Litteris praecipuos tristissimae nostrae aetatis errores damnavimus, eximiamque vestram episcopalem vigilantiam excitavimus, et universos catholicae Ecclesiae Nobis carissimos filios etiam atque etiam monuimus et exhortati sumus, ut tam dirae contagia pestis omnino horrerent et devitarent. Ac praesertim Nostra prima Encyclica Epistola die 9 novembris anno 1846 Vobis scripta, binisque Allocutionibus, quarum altera die 9 decembris anno 1854, altera vero 9 iunii anno 1862 in Consistorio a Nobis habita fuit, monstruosa opinionum portenta damnavimus, quae hac potissimum aetate cum maximo animarum damno, et civilis ipsius societatis detrimento dominantur, quaeque non solum catholicae Ecclesiae, eiusque salutari doctrinae ac venerandis iuribus, verum etiam sempiternae naturali legi a Deo in omnium cordibus insculptae rectaeque rationi maxime adversantur,



et ex quibus alii prope omnes originem habeat errores.

Etsi autem haud omiserimus potissimos huiusmodi errores saepe proscribere et reprobare, tamen catholicae Ecclesiae causa, animarumque salus Nobis divinitus commissa, atque ipsius humanae societatis bonum omnino postulant, ut iterum pastorem vestram sollicitudinem excitemus ad alias pravas proligandas opiniones, quae ex eisdem erroribus, veluti ex fontibus erumpunt. Quae falsae ac perversae opiniones eo magis detestandae sunt, quod eo potissimum spectant, ut impediatur et amoveatur salutaris illa vis, quam catholica Ecclesia ex divini sui Auctoris institutione et mandato libere exercere debet usque ad consummationem saeculi, non minus erga singulos homines, quam erga nationes, populos, summosque eorum Principes, utque de medio tollatur mutua illa inter Sacerdotium et Imperium consiliorum societas et concordia, quae rei cum sacrae tum civili fausta semper extitit ac salutaris<sup>1</sup>. Etenim probe noscitis, Venerabiles Fratres, hoc tempore non paucos reperiri, qui civili consortio impium absurdumque *naturalismi*, uti vocant, principium applicantes audent docere, « optimam societatis publicae rationem, civilemque progressum omnino requirere, ut humana societas constituatur et gubernetur, nullo habito ad religionem respectu, ac si ea non existeret, vel saltem nullo facto veram inter falsasque religiones discrimine ». Atque contra sacrarum Litterarum, Ecclesiae, sanctorumque Patrum doctrinam, asserere non dubitant, « optimam esse conditionem societatis, in qua Imperio non agnoscitur officium coercendi sanctis poenis vio-

<sup>1</sup> Gregorii XVI epist. encycl. *Mirari*, 15 Augusti 1832.

latores catholicae religionis, nisi quatenus pax publica postulet ». Ex qua omnino falsa socialis regiminis idea haud timent erroneam illam fovere opinionem catholicae Ecclesiae animarumque saluti maxime exitialem, a rec. mem. Gregorio XVI Praedecessore Nostro *deliramentum* appellatam<sup>2</sup>, nimirum « libertatem conscientiae et cultum esse proprium cuiuscumque hominis ius, quod lege proclamari, et asseri debet in omni recte constituta societate, et ius civibus inesse ad omnimodam libertatem nulla vel ecclesiastica, vel civili auctoritate coarctandam, quo suos conceptus quoscumque sive voce, sive typis, sive alia ratione palam publiceque manifestare ac declarare valeant ». Dum vero id temere affirmant, haud cogitant et considerant, quod *libertatem perditionis*<sup>3</sup> praedicant, et quod « si humanis « persuasionibus semper disceptare sit liberum, nunquam deesse poterunt, qui veritati audeant resultare, « et de humanae sapientiae loquacitate confidere, cum « hanc nocentissimam vanitatem quantum debeat fides « et sapientia christiana vitare, ex ipsa Domini Nostri « Iesu Christi institutione cognoscat »<sup>3</sup>.

Et quoniam ubi a civili societate fuit amota religio, ac repudiata divinae revelationis doctrina et auctoritas, vel ipsa germana iustitiae humanique iuris notio tenebris obscuratur et amittitur, atque in verae iustitiae legitimique iuris locum materialis substituitur vis, inde liquet cur nonnulli, certissimis sanae rationis principiis penitus neglectis posthabitisque, audeant conclamare, « voluntatem populi, publica, quam dicunt, opinione vel alia ratione manifestatam, constituere supremam

<sup>2</sup> Eadem encycl. *Mirari*.

<sup>3</sup> S. August. epist. 105, al. 166.

<sup>3</sup> S. Leo epist. 14, al. 153, § 2, edit. Ball.



legem ab omni divino humanoque iure solutam, et in ordine politico facta consummata, eo ipso quod consummata sunt, vim iuris habere». Verum equis non videt, planeque sentit, hominum societatem religionis ac verae iustitiae vinculis solutam nullum aliud profecto propositum habere posse, nisi scopum comparandi, cumulandique opes, nullamque aliam in suis actionibus legem sequi, nisi indomitam animi cupiditatem inserviendi propriis voluptatibus et commodis? Eapropter huiusmodi homines acerbo sane odio insectantur Religiosas Familias, quamvis de re christiana, civili, ac litteraria summopere meritas, et blaterant, easdem nullam habere legitimam existendi rationem, atque ita haereticorum commentis plaudunt. Nam, ut sapientissime rec. mem. Pius VI Decessor noster docebat, « regularium abolitio laedit statum publicae professionis consiliorum evangelicorum, laedit vivendi rationem in Ecclesia commendatam tamquam Apostolicae doctrinae consentaneam, laedit ipsos insignes fundatores, quos super altaribus veneramus, qui non nisi a Deo inspirati eas constituerunt societates »<sup>1</sup>. Atque etiam impie pronunciant, auferendam esse civibus et Ecclesiae facultatem « qua eleemosynas christianae charitatis causa palam erogare valeant », ac de medio tollendam legem « qua certis aliquibus diebus opera servilia propter Dei cultum prohibentur », fallacissime praetexentes, commemoratam facultatem et legem optimae publicae oeconomiae principiis obsistere. Neque contenti amovere religionem a publica societate, volunt religionem ipsam a privatis etiam arcere familiaribus. Etenim, funestissimum *Communismi* et *Socialismi*

<sup>1</sup> Epist. ad card. de la Rochefoucault, 10 martii 1791.

docentes ac profitentes errorem, asserunt « societatem domesticam seu familiam totam suae existitiae rationem a iure dumtaxat civili mutuari; proindeque ex lege tantum civili dimanare ac pendere iura omnia parentum in filios, cum primis vero, ius institutionis educationisque curandae ». Quibus impiis opinionibus machinationibusque in id praecipue intendunt fallacissimi isti homines, ut salutifera catholicae Ecclesiae doctrina ac vis a iuventutis institutione et educatione prorsus eliminetur, ac teneri flexibilesque iuvenum animi perniciosis quibusque erroribus, vitiisque misere inficiantur ac depraventur. Siquidem omnes, qui rem tum sacram, tum publicam perturbare, ac rectum societatis ordinem evertere, et iura omnia divina et humana delere sunt conati, omnia nefaria sua consilia, studia, et operam, in improvidam praesertim iuventutem decipiendam ac depravandam, ut supra innumus, semper contulerunt, omnemque spem in ipsius iuventutis corruptela collocarunt. Quocirca nunquam cessant utrumque Clerum, ex quo, veluti certissima historiae monumenta splendide testantur, tot magna in christianam, civilem, et litterariam rempublicam commoda redundarunt, quibuscumque infandis modis divexare; et edicere ipsum Clerum, « utpote vero utilique scientiae et civilitatis progressui inimicum, ab omni iuventutis instituendae educandaeque cura et officio esse amovendum ».

At vero alii, instaurantes prava ac toties damnata novatorum commenta, insigni impudentia audent Ecclesiae et huius Apostolicae Sedis supremam auctoritatem, a Christo Domino ei tributam, civilis auctoritatis arbitrio subiicere, et omnia eiusdem Ecclesiae et Sedis iura denegare circa ea quae ad exteriorem ordinem per-



tinent. Namque ipsos minime pudet affirmare « Ecclesiae leges non obligare in conscientia, nisi cum promulgantur a civili potestate; acta et decreta Romanorum Pontificum ad religionem et Ecclesiam spectantia indigere sanctione et approbatione, vel minimum assensu potestatis civilis; Constitutiones Apostolicas<sup>1</sup>, quibus damnantur clandestinae societates, sive in eis exigatur sive non exigatur iuramentum de secreto servando, earumque asseclae et fautores anathemate mulctantur, nullam habere vim in illis orbis regionibus ubi eiusmodi aggregationes tolerantur a civili Gubernio; excommunicationem a Concilio Tridentino et Romanis Pontificibus latam in eos, qui iura possessionesque Ecclesiae invadunt, et usurpant, niti confusione ordinis spiritualis ordinisque civilis ac politici ad mundanum dumtaxat bonum prosequendum; Ecclesiam nihil debere decernere, quod obstringere possit fidelium conscientias in ordine ad usum rerum temporalium; Ecclesiae ius non competere violatores legum suarum poenis temporalibus coercendi; conforme esse sacrae theologiae, iurisque publici principii, bonorum proprietatem, quae ab Ecclesiis, a Familiis religiosis, aliisque locis piis possidentur, civili Gubernio asserere, et vindicare ». Neque erubescunt palam publiceque profiteri haereticorum effatum et principium, ex quo tot perversae oriuntur sententiae atque errores. Dicitant enim « Ecclesiasticam potestatem non esse iure divino distinctam et independentem a potestate civili, neque eiusmodi distinctionem et independentiam servari posse, quin ab Ecclesia invadantur et usurpentur essentialia iura potestatis civilis ». Atque silentio praeterire non possumus eorum audaciam, qui

<sup>1</sup> Clementis XII, *In eminenti*; Benedicti XIV, *Providas Romanorum*; Pii VII, *Ecclesiam*; Leonis XII, *Quo graviora*.

sanam non sustententes doctrinam contendunt « illis Apostolicae Sedis iudiciis et decretis, quorum obiectum ad bonum generale Ecclesiae, eiusdemque iura, ac disciplinam spectare declaratur, dummodo fidei morumque dogmata non attingat, posse assensum et obedientiam detrectari, et absque peccato, et absque ulla catholicae professionis iactura ». Quod quidem quantopere adversetur catholico dogmati plenae potestatis Romano Pontifici ab ipso Christo Domino divinitus collatae universalem pascendi, regendi, et gubernandi Ecclesiam, nemo est qui non clare aperteque videat et intelligat.

In tanta igitur depravatum opinionum perversitate. Nos Apostolici Nostri officii probe memores, ac de sanctissima nostra religione, de sana doctrina et animarum salute Nobis divinitus commissa, ac de ipsius humanae societatis bono maxime solliciti, Apostolicam Nostram vocem iterum extollere existimavimus. Itaque omnes et singulas pravas opiniones ac doctrinas, singillatim hisce Litteris commemoratas, auctoritate Nostra Apostolica reprobamus, proscribimus atque damnamus; easque ab omnibus catholicae Ecclesiae filiis veluti reprobatas, proscriptas atque damnatas omnino haberi volumus et mandamus.

Ac praeter ea, optime scitis, Venerabiles Fratres, hisce temporibus omnis veritatis iustitiaeque osores, et acerrimos nostrae religionis hostes, per pestiferos libros, libellos, et ephemerides toto terrarum orbe dispersas populis illudentes, ac malitiose mentientes, alias impias quasque disseminare doctrinas. Neque ignoratis, hac etiam nostra aetate, nonnullos reperiri, qui, satae spiritu permoti et incitati, eo impietatis deveniunt, ut Dominatorem Dominum nostrum Iesum Chri-



stum negare, eiusque Divinitatem scelerata proccacitate oppugnare non paveant. Hic vero haud possumus, quin maximis meritisque laudibus Vos efferamus, Venerabiles Fratres, qui episcopalem vestram vocem contra tantam impietatem omni zelo attollere minime omisistis.

Itaque hisce Nostris Litteris Vos iterum amantissime alloquimur, qui in sollicitudinis Nostrae partem vocati summo Nobis inter maximas Nostras acerbitates solatio, laetitiae et consolationi estis propter egregiam qua praestatis religionem, pietatem, ac propter mirum illum amorem, fidem et observantiam, qua Nobis et huic Apostolicae Sedi concordissimis animis obstricti gravissimum episcopale vestrum ministerium strenue ac sedulo implere contenditis. Etenim ab eximio vestro pastoralis zelo expectamus, ut assumentes gladium spiritus, quod est verbum Dei, et confortati in gratia Domini Nostri Iesu Christi velitis ingeminatis studiis quotidie magis prospicere, ut fideles curae vestrae concrediti « abstineant ab herbis noxiis, quas Iesus Christus non colit, quia non sunt plantatio Patris »<sup>1</sup>. Atque eisdem fidelibus inculcare nunquam desinite, omnem veram felicitatem in homines ex augusta nostra religione eiusque doctrina et exercitio redundare, ac beatum esse populum, cuius Dominus Deus eius<sup>2</sup>. Docte « catholicae Fidei fundamento regna subsistere<sup>3</sup>, et « nihil tam mortiferum, tam praeceps ad casum, tam « expositum ad omnia pericula, si hoc solum nobis « putantes posse sufficere, quod liberum arbitrium, cum « nasceremur, acceperimus, ultra iam a Domino nihil « quaeramus, idest, auctoris nostri obliti, eius poten-

<sup>1</sup> S. Ignatius mart. ad Philadelph. 3.

<sup>2</sup> Psal. 143.

<sup>3</sup> S. Caelest. epist. 22, ad synod. Ephes. apud Coust. pag. 1200.

« tiam, ut nos ostendamus liberos, abiuremus<sup>1</sup>. Atque « etiam ne omittatis docere regiam potestatem non ad « solum mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiae praesidium esse collatam<sup>2</sup>; et nihil esse quod civitatum « Principibus et Regibus maiori fructui gloriaeque esse « possit, quam si, ut sapientissimus fortissimusque alter « Praedecessor Noster S. Felix Zenoni Imperatori perscriberet, Ecclesiam catholicam... sinant uti legibus « suis, nec libertati eius quemquam permittant obsistere.... Certum est enim, hoc rebus suis esse salutare, ut, cum de causis Dei agatur, iuxta ipsius « constitutum regiam voluntatem Sacerdotibus Christi « studeant subdere, non praeferre »<sup>3</sup>.

Sed si semper, Venerabiles Fratres, nunc potissimum in tantis Ecclesiae civilisque societatis calamitatibus, in tanta adversariorum contra rem catholicam et hanc Apostolicam Sedem conspiratione, tantaque errorum congerie, necesse omnino est, ut adeamus cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno. Quocirca omnium fidelium pietatem excitare existimavimus, ut una Nobiscum Vobisque clementissimum luminum et misericordiarum Patrem ferventissimis humillimisque precibus sine intermissione orent et obsecrent, et plenitudine fidei semper confugiant ad Dominum Nostrum Iesum Christum, qui redemit nos Deo in sanguine suo, Eiusque dulcissimum Cor flagrantissimae erga nos charitatis victimam enixe iugiterque exorent, ut amoris sui vinculis omnia ad seipsum trahat, utque omnes homines sanctissimo suo amore inflammati secundum Cor Eius

<sup>1</sup> S. Innoc. I epist. 29, ad Episc. conc. Carthag., apud Coust. p. 891.

<sup>2</sup> S. Leo, epist. 156, al. 125.

<sup>3</sup> Pius VII, epist. encycl. *Diu salis*, 15 Maii 1800.



ambulent digne Deo per omnia placentes, in omni bono opere fructificantes. Cum autem sine dubio gratiores sint Deo hominum preces, si animis ab omni labe puris ad ipsum accedant, idcirco caelestes Ecclesiae thesauros dispensationi Nostrae commissos Christifidelibus Apostolica liberalitate reserare censuimus, ut iidem fideles ad veram pietatem vehementius incensi, ac per Poenitentiae Sacramentum a peccatorum maculis expiati, fidentius suas preces ad Deum effundant, eiusque misericordiam et gratiam consequantur.

Hisce igitur Litteris, auctoritate Nostra Apostolica, omnibus et singulis utriusque sexus catholici orbis fidelibus Plenariam Indulgentiam ad instar Iubilaei concedimus intra unius tantum mensis spatium usque ad totum futurum annum 1865 et non ultra, a Vobis, Venerabiles Fratres, aliisque legitimis locorum Ordinariis statuendum, eodem prorsus modo et forma, qua ab initio supremi Nostris Pontificatus concessimus per Apostolicas Nostras Litteras in forma Brevis die 20 mensis novembris anno 1846 datas, et ad universum episcopalem vestrum Ordinem missas, quarum initium « Arcano Divinae Providentiae consilio », et cum omnibus eisdem facultatibus, quae per ipsas Litteras a Nobis datae fuerunt. Volumus tamen, ut ea omnia serventur, quae in commemoratis Litteris praescripta sunt, et ea excipiantur, quae excepta esse declaravimus. Atque id concedimus, non obstantibus in contrarium facientibus quibuscumque, etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis. Ut autem omnis dubitatio et difficultas amoveatur, eorumdem Litterarum exemplar ad Vos perferri iussimus.

« Rogemus, Venerabiles Fratres, de intimo corde  
« et de tota mente misericordiam Dei, quia et ipse

« addidit dicens: Misericordiam autem meam non dispergam ab eis. Petamus et accipiemus, et si accipiendi « mora et tarditas fuerit, quoniam graviter offendimus, « pulsemus, quia et pulsanti aperiatur, si modo pulsent ostium preces, gemitus et lacrymae nostrae, quibus insistere et immorari oportet, et si sit unanimes « oratio... unusquisque oret Deum non pro se tantum, « sed pro omnibus fratribus, sicut Dominus orare nos « docuit »<sup>1</sup>. Quo vero facilius Deus Nostris, Vestrisque, et omnium fidelium precibus votisque annuat, cum omni fiducia deprecatricem apud Eum adhibeamus Immaculatam sanctissimamque Deiparam Virginem Mariam, quae cunctas haereses interemit in universo mundo, quaeque omnium nostrum amantissima Mater « tota sua « vis est... ac plena misericordiae,... omnibus sese « exorabilem, omnibus clementissimam praebet, omnium « necessitates amplissimo quodam miseratur affectu »<sup>2</sup>, atque utpote Regina adstans a dextris Unigeniti Filii sui Domini Nostris Iesu Christi in vestitu deaurato, circumamicta varietate, nihil est, quod ab Ec impetrare non valeat. Suffragia quoque petamus Beatissimi Petri Apostolorum Principis, et Coapostoli eius Pauli, omniumque Sanctorum Caelitus, qui facti iam amici Dei pervenerunt ad caelestia regna, et coronati possident palmam, ac de sua immortalitate securi, de nostra sunt salute solliciti.

Denique caelestium omnium donorum copiam Vobis a Deo ex animo adprecantes singularis Nostrae in Vos charitatis pignus Apostolicam Benedictionem ex intimo corde profectam Vobis ipsis, Venerabiles Fratres, cun-

<sup>1</sup> S. Cyprian. epist. II.

<sup>2</sup> S. Bernard. serm. de duodecim praerogativis B. Mariae Virg. ex verbis Apocalypsis.



ctisque Clericis, Laicisque fidelibus curae vestrae commissis peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die VIII Decembris anno 1864, decimo a Dogmatica Definitione Immaculatae Conceptionis Deiparae Virginis Mariae, Pontificatus Nostri Anno Decimonono. — Pius PP. IX.

### XXVI.

*Syllabus complectens praecipuos nostrae aetatis errores, qui notantur in allocutionibus consistorialibus, in encyclicis aliisque apostolicis litteris Sanctissimi Domini Nostri Pii Papae IX. — 8 Dec. 1864.*

#### § I.

*Pantheismus, Naturalismus et Rationalismus absolutus.*

I. Nullum supremum, sapientissimum, providentissimumque Numen divinum existit ab hac rerum universitate distinctum, et Deus idem est ac rerum natura, et idcirco immutationibus obnoxius, Deusque reapse fit in homine et mundo, atque omnia Deus sunt et ipsissimam Dei habent substantiam; ac una eademque res est Deus cum mundo, et proinde spiritus cum materia, necessitas cum libertate, verum cum falso, bonum cum malo, et iustum cum iniusto.

Alloc. *Maxima quidem*, 9 iunii 1862.

II. Neganda est omnis Dei actio in homines et mundum.

Alloc. *Maxima quidem*, 9 iunii 1862.

III. Humana ratio, nullo prorsus Dei respectu habito, unicus est veri et falsi, boni et mali arbiter, sibi ipsi est lex et naturalibus suis viribus ad hominum ac populorum bonum curandum sufficit.

Alloc. *Maxima quidem*, 9 iunii 1862.

IV. Omnes religionis veritates ex nativa humanae rationis vi derivant; hinc ratio est princeps norma qua homo cognitionem omnium cuiuscumque generis veritatum assequi possit ac debeat.

Epist. Encycl. *Qui pluribus*, 9 novembris 1846.

Epist. Encycl. *Singularis quidem*, 17 martii 1856.

Alloc. *Maxima quidem*, 9 iunii 1862.

V. Divina revelatio est imperfecta, et idcirco subiecta continuo et indefinito progressui qui humanae rationis progressioni respondeat.

Epist. Encycl. *Qui pluribus*, 9 novembris 1846.

Alloc. *Maxima quidem*, 9 iunii 1862.

VI. Christi fides humanae refragatur rationi; divinaque revelatio non solum nihil prodest, verum etiam nocet hominis perfectioni.

Epist. Encycl. *Qui pluribus*, 9 novembris 1846.

Alloc. *Maxima quidem*, 9 iunii 1862.

VII. Prophetiae, et miracula, in sacris Litteris exposita et narrata, sunt poetarum commenta, et christianae fidei mysteria philosophicarum investigationum summa; et utriusque Testamenti libris mythica continentur inventa; ipseque Iesus Christus est mythica fictio.

Epist. Encycl. *Qui pluribus*, 9 novembris 1846.

Alloc. *Maxima quidem*, 9 iunii 1862.

#### § II.

*Rationalismus moderatus.*

VIII. Quum ratio humana ipsi religioni aequiparetur, idcirco theologicae disciplinae perinde ac philosophicae tractandae sunt.

Alloc. *Singulari quadam perfusi*, 9 decemb. 1854.

IX. Omnia indiscriminatim dogmata religionis christianae sunt obiectum naturalis scientiae seu philoso-